

Hvad ser du?

Hvordan kan det være, at det næsten altid kun er første generation af en åndelig bevægelse, der fastholder »det himmelske syn«, medens allerede næste generation er parat til alle de kompromisser med tidsånden, der nok gør tilværelsen lettere, men fører til forfladigelse af alt det, den første generation stod for, kæmpede for og gav sit liv som indsats for?

Svaret er måske, at næste generation ikke har måttet kæmpe som første generation og derfor har overtaget (eller taget) arbejdet alt for billigt og selvfølgeligt. Nu synker det – men kun de, der endnu er tilbage fra pionertiden, sørger over det – de andre sørger ikke – det går jo godt!

*

En af pinsebevægelsens åndelige fædre fra den første generation er missionær *Ove Falg*, der i mere end en menneskealder har været i evangeliets tjeneste på *Madagaskar*.

Den gamle Herrens tjener (han er over 90 år) er bortset fra et svækket syn fortsat virksom og årvågen og følger den åndelige udvikling med ansvarsbevidsthed og kærlig myndighed.

Han har skrevet en fyldig afhandling under titlen »*Hvorfor jeg siger Nej til håndklap, dans og dramatiske skuespil ved Gudstjenester og møder i vore kirker*«.

Denne afhandling er ikke blevet offentliggjort andre steder, kun flygtigt omtalt. Med hans tilladelse har jeg sat hovedindholdet af hans budskab som en artikel her i bladet.

*

Så opstår spørgsmålet: *Hvad får Ove Falg ud af at sige nej?*

Det kommer an på, ud fra hvilken synsvinkel vi besvarer spørgsmålet.

Han får ikke meget ud af det, set fra et almindeligt menneskeligt synspunkt, thi de allerfleste vil sige, at hans nej er vel ment, men utidssvarende. Mange vil ryste på hovedet af ham, mange vil sige, at han står for stejlt på sit synspunkt, andre vil blive irriterede, og mange vil ikke tage stilling, thi det er det letteste!

Men hvis vi anskuer det *ud fra evigheds synspunkt*, kan det godt være, vi kommer til det modsatte resultat. Ove Falg forblev tro imod sit himmelske syn – og det er altid af evigheds betydning.

Det skal jeg vende tilbage til om lidt – men lad os først gå en lille omvej.

*

Sidste gang omtalte jeg *Sakharov* og andre af de russiske dissidenter, der sagde nej og kun nej til at gå de kommunistiske magthaveres onde ærinde.

Hvad fik de ud af det?

Mange af dem døde i koncentrationslejre. Mange af dem mistede alle deres privilegier. Mange mistede helbredet. Alle blev chikaneret, bagtalt, forfulgt, overfaldet, udsat for trusler, hånet og angrebet i pressen og fjernsynet som landsforrædere, fjender af fremskridtet og fordærvere af den socialistiske ide.

Endog fra Vesten blev det ikke blot antydnet, men sagt åbent, at de gik for vidt!

Hvad fik de ud af det?

Nu er det kommunistiske rædselsregimente faldet, men mangfoldige af disse helte har ikke oplevet det – *Sakharov* døde, før friheden var sikret.

Hvad vil vi helst?

Vil vi helst komme igennem livet med så få besværligheder som muligt, eller har vi et højere mål?

*

Lad mig atter citere *Kierkegaard*:

»Der var engang, da manden havde en stor forestilling om dette: at være karakter. Man havde grundsætninger, som man for ingen pris svigtede eller slap – ja, man lod hellere sit liv, udsatte sig hellere livet igennem for mishandling end at give det mindste efter for sine grundsætninger. Man forstod nemlig, at gav man det mindste efter i forhold til sine grundsætninger, så opgav man i virkeligheden sig selv.

Derved blev livet naturligvis vanskeligt – og derfor var der mange, der tænkte: *Hvortil dog alle disse besværligheder – vær pjat, og du skal se, alle dine vanskeligheder forsvinder!*

Vær pjat! Hav i dag en anskuelse, i morgen en anden, så igen den, du havde i forgårs, og så igen en ny på fredag – hav en anskuelse anonymt, en anden med navn, en mundtligt, en anden skriftligt, en som embedsmand, en anden som privatmand, en som din kones mand, en anden henne i klubben, og du skal se: alle vanskeligheder forsvinder, og du skal opleve, at denne verden er en herlig verden, helt beregnet på dig!«

*

Der er næppe nogen, der vil beskyldte *Sakharov* og de andre modige mænd for at være pjat – men det kan jo være, at nogle skammer sig, når de sammenligner sig med dem!

Mon ikke mange kristne også skammer sig?

Sakharov fik intet ud af det – men han efterlader et eksempel, ja mere end det: han taler endnu efter sin død – han siger til dig og mig: *Hvad er dit mål med dit liv?*

*

Hvad er en kristens mål med sit liv? *Paulus* siger det tydeligt og klart:

Vort mål er den *sejrspris*, hvortil Gud fra det høje kaldte os i Kristus Jesus (Fil. 3,14).

Vort mål er at vinde anerkendelse hos ham, der hvervede os til sin tjeneste (2. Tim. 2,4) – men vort mål er ikke at vinde menneskers anerkendelse, end ikke kristenhedens anerkendelse.

Hvis dette er vort mål, da tænker vi ikke synderligt over, hvad vort arbejde fører til, eller hvad vi får ud af det!

Det er nemlig aldrig forgæves at være tro imod sit himmelske syn, ser det end forgæves ud!

Jeg har på fornemmelsen, at *Ove Falg* ikke får meget ud af sit arbejde på at redde forsamlingerne fra forførelserne, men dog er det alt andet end forgæves!

*

Hvad fik *Eduard Geismar* ud af sit utrættelige arbejde for at forkynde ordet om korset?

Han fik adskillig forsmædelse.

Han blev også temmelig ensom. Var det da ikke forgæves?

Hvad synes du?

*

For nogle år siden havde vi her på Langeland besøg af den japanske professor *Makato Mizuta* og hans hustru og tre henrivende børn. Gennem ham har jeg fået et lille indblik i den søgen efter sandheden, som præger nogle af dem, der er vokset op i hedenskabet.

Professor *Mizuta* har skrevet en afhandling om en japansk filosof ved navn

Katsumi Takizawa, der levede fra 1909 til 1984. Jeg er ikke tilstrækkelig filosofisk skolet til at forstå alt i afhandlingen, men det gjorde indtryk på mig at læse, hvad denne japaner gjorde for at finde den virkelige virkelighed og livets mening.

Allerede som tolv-årig blev han aldeles grebet af dette spørgsmål: »Hvem er jeg? Hvor kommer jeg i dybeste mening fra, og hvor går jeg hen?« Hele hans tilværelse var ham meningsløs, hvis ikke han fik svar på disse spørgsmål; derfor koncentrerede han sig udelukkende om at finde svaret og havde så godt som ingen virkelig forbindelse med andre mennesker.

Hans fader ønskede, at han skulle studere jura, og det begyndte han på ved universitetet i *Tokio*. Han afbrød imidlertid dette studium og begyndte at studere litteratur ved universitetet i *Kyushu*, hvor han også begyndte at fordybe sig i Vestens filosofi. Han læste omhyggeligt *Kant*, *Dilthey*, *Bergson*, *Husserl*, *Heidegger* og andre, men fandt ikke svar på sine spørgsmål.

Efter at have taget sin eksamen, begyndte han at studere den japanske filosof *Nishida*, hvis skrifter havde gjort indtryk på ham, skønt han ikke kunne forstå dem i begyndelsen.

I 1933 aflagde han et besøg hos *Nishida*, der rådede ham til hellere at studere teologi i Europa end filosofi, for »selv *Heidegger*, som så gerne citerer *Pascal* og *Kierkegaard*, mangler det altafgørende i sin tænkning, den Eneste, nemlig Gud,« sagde han; »gå derfor til *Karl Barth*, hvis det er muligt, thi jeg tror, han er den bedste teolog.«

Så begyndte *Takizawa* at studere teologi under *Karl Barth* ved universitetet i *Bonn*. Det var første gang, han læste Bibelen, og han oplevede straks dens mærkelige kraft. Hver gang han var til *Barths* forelæsning, følte han en glæde og frihed, som han aldrig før havde kendt.

Barth på sin side var forbløffet over *Takizawas* evne og udholdenhed i studiet. I løbet af fire uger kunne han udtrykke sig på et nuanceret tysk og deltage i samtalerne hos *Barth*. I løbet af tolv uger lærte han sig græsk. Han skreven bemærkelsesværdig og kritisk afhandling om *Bultmann*, da han havde læst et halvt år.

Da han vendte tilbage til Japan, lod han sig døbe. Hvad der har gjort indtryk på mig er hans enorme flid, udholdenhed, grundighed og selvforømmelse i sin søgen efter svaret på de spørgsmål, der optog ham fra hans tolvte år.

Sådanne mænd findes rundt om i verden – findes der en tilsvarende længsel efter sandheden i kristenheden? – ja, det gør der – men der findes også en betænkelig

overfladiskhed, der under navn af *det glade budskab* lader fem være lige og åbner for en plathed og tarvelighed, der får mange retsindige mennesker til at vende ryggen til kristen forkyndelse. *Takizawa* ville kalde alt sådant for pjat!

*

Når kristne åbner for larm i form af kor, der gentages og gentages, hænderklappen, rock-»musik«, dans og anden optræden, afslører de dermed et forfærdende ukendskab til *Ham*, der blev korsfæstet i synderes sted.

Han er fortsat *Smerternes Mand*, og glem ikke, at det er dig og mig, der er skyld i hans smerte.

Vi taler for let om Guds kærlighed, thi vi ved ikke, hvad kærlighed er, skønt vi kender ordet, og vi ved slet ikke, hvad den *guddommelige* kærlighed er.

Professor *Geismar* var en af de første, der understregede det; derfor talte han om Guds *smertefyldte* kærlighed.

Den verdensberømte svenske teolog, *Anders Nygren*, har skrevet en vidunderlig bog om den *kristne kærlighedstanke gennem tiderne*; men end ikke hos ham kommer det frem, som *Geismar* på sin stille måde atter og atter pointerede: *den uendelige smerte* i Guds kærlighed. *Nygren* stiller dette spørgsmål: Hvorfor elsker Gud faldne og fordærvede syndere? Han besvarer sit spørgsmål således: Fordi det er Guds væsen (Guds natur) at elske; Gud er jo kærlighed. Svaret er rigtigt, men fattes alligevel noget væsentligt: nemlig smerten i Guds kærlighed. Man kan med fare for at blive misforstået sige, at Guds kærlighed på *Kristi kors* er større end Guds kærlighed som en del af hans natur!

Så snart korsets smerte ikke er i centrum, bliver alt forfæjlet, og bibelske begreber som *kærlighed* og *glæde* får et helt andet indhold end det evangeliske.

Det er dette sørgelige, vi nu er vidner til næsten overalt i kristenheden.

Lige så lidt som *Ove Falg* kan vente at få mange i pinsebevægelsen til at sige nej, som han siger nej, kan vi vente, at mange vil sige ja til korsets budskab, thi det bringer for megen smerte!

Det er slet ikke, som mange påstår, et spørgsmål om smag eller om at forstå tidens ungdom – det er et spørgsmål om at *forstå Kristus og blive et med ham*.

Derfor skilles vandene – og *må* skilles!

*

Apostelen *Paulus* taler om *lovløshedens hemmelighed* (2. Tess. 2,7) og giver dermed til kende, at lovløshedens kilde ligger

i den oversanselige verden, som intet menneske har kendskab til eller kan skaffe sig kendskab til ved egen formåen.

Siden anden verdenskrig har lovløsheden gjort sig gældende i en sådan grad, at det svimler for tanken. Det har vist sig, at man ikke kan opretholde moralen (det etiske), når man vender Gud ryggen.

I min ungdom lå Guds frygten til grund for familielivet, undervisningen og det nationale liv. Det betød ikke, at danskerne var grebne af Kristus eller specielt gudfrygtige, men at der hos det store flertal var en viden om Guds eksistens.

Derfor var moralen ikke under debat hos andre end en lille klike af såkaldt intellektuelle. Folkets brede lag var ikke i tvivl om de ti budsyldighed. Følgelig var folkeskolens formålsparagraf centreret om, at eleverne skulle opdrages og oplæres med henblik på dem.

Nu er det helt anderledes. Efter anden verdenskrig er Gud ikke længere begrundelsen for etik og moral. Man har søgt andre begrundelser, thi helt uden moral og etik kan menneskene ikke leve sammen.

De socialistiske stater forsøgte i al deres ynkelighed at grunde moralen på det fælles ansvar for opbygningen af det vidunderlige samfund, de var på vej imod. Vi ved alle, hvordan den løgn er blevet afsløret.

I de vestlige samfund er der gjort mange andre forsøg på at begrunde moralen. Men alle begrundelser er magtesløse overfor lovløshedens hemmelighed, thi den kan kun overvindes af *Gudsfrygtens hemmelighed*.

Derfor er vi nu nået så langt ned, at det i virkeligheden er *teknikken*, der bestemmer, hvordan moralen skal være.

Et eksempel: i min ungdom begrunderes forholdet imellem de to køn på Guds bud. Blufærdigheden spillede en afgørende rolle. Der var en passende afstand imellem en ung mand og en ung pige. Ægteskabet blev holdt i ære – også når der var problemer.

Nu har den moderne teknik imidlertid udviklet svangerskabsforebyggende metoder – og et, to, tre er moralen forandret til ukendelighed – man kan vanskeligt tale om moral på dette område længere – lysterne råder – en ung pige, der også er jomfru, er en sjældenhed i dette land.

Men lidt moral (eller etik) må man jo have, og så foreskriver man »hensynsfuldhed« som det afgørende i forholdet mellem de to køn, samtidig med at man oplærer og opdrager dem til at nyde elskovens glæder, uden at det skal få konsekvenser.

Nu er det umuligt at opstille en almen-gyldig moral; man kan med rette sige, at i Danmark råder kaos på det moralsk-etiske livs område.

*

Uden den levende Gud som den afgørende autoritet kan der ikke opstilles nogen moralsk norm.

Nu har politikerne her i landet i deres rådvildhed nedsat et *etisk råd* – men hvor er den etiske norm, som dette råd kan henhøre til, når det skal udtale sig?

Når Guds bud afskaffes, da bliver svangerskabsafbrydelse noget i retning af en ret for den »frigjorte« kvinde.

Og da teknikken stadig udvikler sig, hvem ved da, om ikke også det snart bliver en pligt at afbryde svangerskabet, hvis det kan konstateres, at fostret har visse defekter?

Og teknikken standser ikke sin udvikling – snart kan man bestemme arveanlæggene i generne – mon det da ikke bliver »bedst« på forhånd at bestemme, hvilken slags mennesker samfundet har brug for?

Er det ikke kun etisk forsvarligt at lade »duelige« mennesker komme til verden og i tide lade svækkede mennesker blive hjulpet ud af verden??

Hvem skal besvare disse spørgsmål, når Gud ikke må give svaret – når Han, der er livets ophav og opretholder, ikke må udtale sig om livets hellighed og ansvar, da bliver der kun nogle i sidste instans dæmoniske svar tilbage – men de vil blive fremført som »saglige« og »humane« på tilsvarende måde, som den løsslupne sexualitet i dag omtales som »frihed fra bornerthed« og »menneskelig«.

Det kunne tyde på, at afgrundens brønd allerede er åbnet, og menneskehe-

den oversvømmes af forførende dæmoner, der besudler alt, hvad der i Guds højeste skabning skulle være rent, ædelt, sundt og skønt.

*

Hvem yder modstand imod dæmoniseringen af menneskelivet, kulturlivet, samfundslivet og det nationale liv?

Det burde *folkekirken* gøre. Har man en folkekirke, da har man dermed bevidst eller ubevidst tilkendegivet, at man ønsker en åndelig vejleder for hele folket. Dens opgave er ikke at være ceremonimester ved højtidelige anledninger, men at være vejleder, opdrager og åndelig autoritet.

Dele af folkekirken har forsøgt at være tro imod denne opgave. Det gælder især *Indre Mission*; men som helhed har kirken svigtet i sin allervigtigste opgave, fordi dens biskopper aldrig vovede at udtale sig samlet og under henvisning til Guds ord.

Hvad med den kulturelle elite, har den haft noget at sige folket i dets moralske åndelige nød? Ak, vor tid har ikke nogen *Grundtvig*, ikke nogen *Ingemann*, ikke nogen *Kierkegaard* – der er hverken digtere eller politikere eller præster af profetisk tilsnit i dette arme land – enhver gør, hvad han har lyst til.

*

Nej, ikke enhver – de stille i landet findes endnu – det er dem, der går ind i deres lønkammer og holder sig skjult en liden stund – det er dem, der lader sig præge af Guds nej og Guds ja. Det er det salt, der

endnu er tilbage. Hvis de ikke var der, ville alt være kaos.

De er ofte ensomme – selv i kristenheden er de ensomme, thi de siger nej på tilsvarende måde, som *Ove Falg* siger nej – nej til, at Jesu navn udtales i en Ånd, der ikke svarer til hans hellige væsen. Var der ikke sådanne i kristenheden, tænk, da ville den også i løbet af kort tid være totalt verdsliggjort og siden dæmoniseret – men den ville blive ved med at anvende Jesus efter sit eget hoved!

Disse ensomme er som Davids mænd de sidste, der holder skansen imod den overvældende fjendtlige magt. De hører i en vis forstand ikke hjemme i de organiserede kirkesamfund, hvor de da også som regel er mere eller mindre uønskede, fordi deres nej er besværligt og volder »splitelse« – men der består et Åndens samfund imellem dem i al deres svaghed, lidenhed og menneskelige magtesløshed.

Verden regner ikke med dem. Menighederne anser dem for besværlige – alligevel tror jeg, de vil blive savnet den dag, de ikke er mere iblandt os. Der vil blive skrevet berømmende artikler om Ove Falg den dag, Gud henter ham hjem til herligheden – de vil blive skrevet af dem, der fandt, at hans nej var for strengt imod ungdommen og svækkede »vækkelsen«.